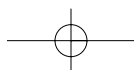
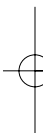
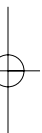

ΕΙΚΑΣΤΙΚΑ

Α' ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

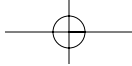
Τετράδιο Εργασιών

ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ:	Ειρήνη Ανούση , Ζωγράφος, Χαράκτρια, Εκπαιδευτικός Β/θμιας Εκπαίδευσης Ηλίας Ράπης , Παιδαγωγός, Σχολικός Σύμβουλος Α/θμιας Εκπαίδευσης Ευτυχία Ροδοπούλου , Ζωγράφος, Χαράκτρια, Εκπαιδευτικός Β/θμιας Εκπαίδευσης
ΚΡΙΤΕΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΤΕΣ:	Πολυξένη Αραπάκη , Ζωγράφος, Κεραμίστρια, Σχολική Σύμβουλος Β/θμιας Εκπαίδευσης Δημήτρης Κλεομένης Ζερβός , Ζωγράφος, Εκπαιδευτικός Β/θμιας Εκπαίδευσης Γεώργιος Τσακίρης , Ζωγράφος, Επικουρος Καθηγητής Παν/μιου ΑΠΘ
ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΣΗ:	Ευτυχία Ροδοπούλου , Ζωγράφος, Χαράκτρια, Εκπαιδευτικός Β/θμιας Εκπαίδευσης
ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ:	Μαρία Αλιφεροπούλου , Φιλολόγος, Εκπαιδευτικός Β/θμιας Εκπαίδευσης
ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΥΠΟΕΡΓΟΥ ΚΑΤΑ ΤΗ ΣΥΓΓΡΑΦΗ:	Γεώργιος Σιγάλας , Ζωγράφος, Σύμβουλος του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου
ΕΞΩΦΥΛΛΟ:	Σύνθεση από τα έργα: Κυκλαδικό Ειδώλειο, Το ψάθινο καπέλο, Ν. Λύτρα, Καφενείο 4 εποχές, Τ. Ζωγράφου, Το χωριό μου, έργο μαθητή
ΠΡΟΕΚΤΥΠΩΤΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ:	ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΛΙΒΑΝΗ

Γ' Κ.Π.Σ. / ΕΠΕΑΕΚ II / Ενέργεια 2.2.1 / Κατηγορία Πράξεων 2.2.1.α:
«Αναμόρφωση των προγραμμάτων σπουδών και συγγραφή νέων εκπαιδευτικών πακέτων»

Πράξη με τίτλο:	<p>ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ Δημήτριος Γ. Βλάχος Ομότιμος Καθηγητής του Α.Π.Θ Πρόεδρος του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου</p> <p>«Συγγραφή νέων βιβλίων και παραγωγή υποστηρικτικού εκπαιδευτικού υλικού με βάση το ΔΕΠΠΣ και τα ΑΠΣ για το Γυμνάσιο»</p> <p>Επιστημονικός Υπεύθυνος Έργου Αντώνιος Σ. Μπομπέτσας Σύμβουλος του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου</p> <p>Αναπληρωτές Επιστημονικοί Υπεύθυνοι Έργου Γεώργιος Κ. Παληός Σύμβουλος του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου Ιγνάτιος Ε. Χατζηευστρατίου Μόνιμος Πάρεδρος του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου</p> <p>Έργο συγχρηματοδοτούμενο 75% από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο και 25% από εθνικούς πόρους.</p>
-----------------	---

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ

Ειρήνη Ανούση Ηλίας Ράπτης Ευτυχία Ροδοπούλου

ΑΝΑΔΟΧΟΣ ΣΥΓΓΡΑΦΗΣ

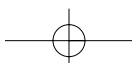

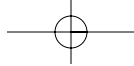
ΕΙΚΑΣΤΙΚΑ

Α' ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

Τετράδιο Εργασιών

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ
ΑΘΗΝΑ

Προέλευση εικόνων τετραδίου του μαθητή

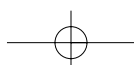
Για την εικονογράφηση αυτού του βιβλίου χρησιμοποιήθηκε υλικό από τους ακόλουθους φορείς, καλλιτέχνες και φωτογράφους.

(Οι αριθμοί που αναγράφονται με έντονη γραφή αντιστοιχούν στην αρίθμηση των εικόνων.)

Βοτοκοπούλου Ι. Αρχ. Μουσ. Θεσ/νίκης 1996, **51**/ Εγκυκλοπαίδ., Νέα Δομή, Δομή, 1996, **86**/ Εικαστική Παιδεία, περιοδικό Ένωση Καθ. Καλλιτ. Μαθ., Χατζηασά-νη Κ., Εκπαιδευτικά προγράμματα στην Ακρόπολη, τ. 10, **2**/ Κοροβέση Α., Γλυπτικές συνθέσεις με τυχαία υλικά, τ. 4, **53**/ Χασούλα Χ., Εισάγοντας την τέχνη στη ζωή της πόλης, τ. 15, **54**/ Ντάουερ Χ., μετάφρ. Παυλίδου Μ., Βοηθητικά μαθήματα για φαντασίες χώρου, τ. 8, **41, 42**/ Σταυράκη Ρ., Το διακοσμητικό σχέδιο και η εφαρμογή του πάνω στο ύφασμα, τ. 5, 58/ Τζεβελέκου Μ., Ο κύκλος του σταριού, τ. 19, **92**/ Ιαπωνικά εκπαιδευτικά βιβλία, **56**/ Ιστορία του Ελληνικού Έθνους, Εκδ. Αθηνών, 1970 τ.Α' **14, 52, 87**, τ.Ε' **84** / Λαμπράκη-Πλάκα Μ., 100 χρόνια Εθν. Πινακοθήκη, Εθν. Πινακοθήκη – Μουσ. Αλ. Σούτσου, 1999, **6, 36, 37, 38**/ Μπουράκης Γ., ΓΕΩ, περιοδικό, Ελευθεροτυπία, τ. 65, **36α**/ Παπαχατζής Ν., Μυκήνες- Επίδαυρος- Τίρυνθα-Ναύπλιο, Κλειώ, 1986, **16**/ Στεφανίδης Μ., Ελληνομουσείον, Μίλητος, 2000, τ.Β' **39**/ Τιμ Γκ., Η Γερμανική Ξυλογραφία στον 20ό αιώνα, Εθν. Πινακοθήκη, 1988, **55**/ Μυταρά Χ., Αρμενίζοντας στην Τέχνη, Δήμος Χαλκιδέων- Εργ. Τέχνης Χαλκίδας, 2000, **57, 77, 78**.

Calvesi M., L' Arte Moderna τ. 10, **4**/ Bersi P.- S., L' Educazione Visiva, Zanichelli, 1986, **76**/ Fontana, Ed. Civiche Galerie d' Arte Moderna e Contemporane, 1994, **7**/ Lalanne C. et F., Dessins, Iolas A. **8, 9**/ Gombrich E.H., Το χρονικό της τέχνης Μορφ. Ίδρυμα Εθν. Τραπέζης, 1994, **85, 89**/ Marino Marini, Museo Marino Marini, Galeria d' Arte Moderna, κάρτα, 3/ MOMA Highlights 1999, Mus. of Modern Art N.York, 1999, **18**/ Quinn E., Les objets Picasso, Assouline, 1995, **5**/ Kessanlis N, Bienale di Venezia, ΥΠΠΟ, 1988, **19**/ Von Falke J., Ελλάς, Δημιουργία, 1977, / Warhol, κατάλογος γκαλερί, Il Fauno, Ióλας Α., **62, 63, 64**.

Οι εικόνες **1, 10, 11, 12, 13, 25, 59, 90, 91**, προέρχονται από το διδακτικό έργο της συγγραφέως Ανούση Ρ., ενώ η εικόνα του εξωφύλλου όπως και οι εικόνες **14, 17, 20, 21, 22, 23, 24, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 40, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 60, 61, 74, 75, 79, 80, 81, 82, 88** ανήκουν στο καλλιτεχνικό, το διδακτικό και το φωτογραφικό έργο της συγγραφέως Ροδοπούλου Ε.

Προς το μαθητή

Το τετράδιο αυτό είναι ένας δικός σου χώρος, όπου μπορείς να συγκεντρώσεις ό,τι έχεις κερδίσει από το μάθημα των Εικαστικών: σχέδια, φωτογραφίες και σημειώσεις, δείγματα τεχνικών και υλικών καθώς και άλλα χρήσιμα στοιχεία που θα σε βοηθήσουν να οργανώσεις καλύτερα την εικαστική σου σκέψη και την καλλιτεχνική σου δημιουργία.

Στο τετράδιο υπάρχουν ακόμα μια σειρά από παιδαγωγικά παιχνίδια και κουίζ γνώσεων σχετικών με τα Εικαστικά, που συχνά θα σου δίνουν την ευκαιρία να ελέγχεις και να εμπλουτίζεις τις γνώσεις σου.

Και μια μικρή συμβουλή: Φρόντισε να διατηρείς το τετράδιό σου σε καλή κατάσταση, γιατί κατά τη διάρκεια της σχολικής χρονιάς θα το δεις να συμπληρώνεται με τα δικά σου χαρακτηριστικά.

Περιεχόμενα

• Εκφράζομαι ελεύθερα	σελ. 6
• Χρώματα	8
• Οργανώνω	10
• Σημεία, γραμμές και φόρμες	12
• Παρατηρώντας τον άνθρωπο	14
• Σχέδιο με βάθος	18
• Στολίζω	19
• Τρισδιάστατη φαντασία	20
• Στα χνάρια της ύλης	22
• Βρες τους καλλιτέχνες	24
• Μεταμορφώσεις	25
• Χάρτινοι ήρωες	26
• Μάντεψε πώς, μάντεψε ποιο	27
• Σχεδιάζω	28
• Παίζοντας με τις σκιές	29
• Διαβάζω ένα εικαστικό έργο	30

Εκφράζομαι ελεύθερα

Συλλογή ιδεών

Κοίταξε τα ίχνη που αφήνεις στα περιθώρια των χαρτιών, όταν μιλάς στο τηλέφωνο ή όταν σκέπτεσαι άλλα πράγματα. Συγκέντρωσέ τα και ξεχώρισε τα πιο ενδιαφέροντα.

Κόλλησε δείγματα απ' αυτά στα πλαίσια που ακολουθούν και γράψε από κάτω τα συναισθήματα που νομίζεις ότι εκφράζουν. Όταν θέλεις να μεταδώσεις συναισθήματα στη ζωγραφική, μπορείς να πάρεις ιδέες απ' αυτό το υλικό.

--	--	--	--	--

1. «Ξεφάντωμα» Αναστασία Ε. 13 ετών.

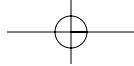
Ζωγράφισε στο μπλοκ σου με τέμπερες ή ακουαρέλες, χωρίς συγκεκριμένο θέμα χρησιμοποιώντας τα χρώματα και τις κινήσεις που σε εκφράζουν. Για να αναμειχθούν τα χρώματα πάνω στο χαρτί, πριν να χρωματίσεις, βρέξε το μ' ένα πλατύ πινέλο βουτηγμένο σε καθαρό νερό.

Στη συνέχεια παρατήρησε την εικόνα, προσπάθησε να φανταστείς τι σου θυμίζει και συμπλήρωσέ την ανάλογα, κολλώντας στην κατάλληλη θέση μια φωτογραφία που θα ολοκληρώσει το θέμα σου (εικ. 1).

--

Κόλλησε στο διπλανό πλαίσιο ένα μικρό σχισμένο χρωματιστό χαρτί ή ένα κομμάτι από εφημερίδα. Χρωμάτισε το χώρο γύρω του με κηρομπογιές ή μαρκαδόρους συνδυάζοντας τα χρώματά του με τα χρώματα του χαρτιού.

Θα μπορούσες ακόμα να χρωματίσεις πρώτα με κηρομπογιές και έπειτα με αραιωμένες τέμπερες ή να ζωγραφίσεις πρώτα με τέμπερες και μετά με κηρομπογιές, αφού στεγνώσουν τα χρώματα. Δώσε στο έργο σου έναν τίτλο.

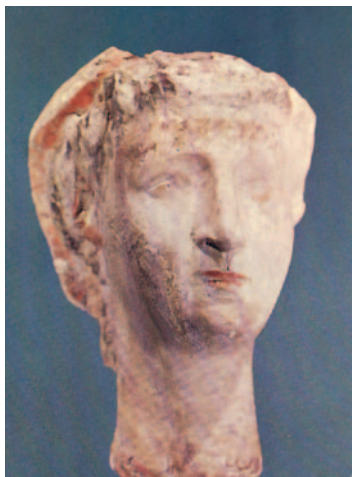
2. Μορφή από τη ζωφόρο του Παρθενώνα περ. 440 π.Χ

Τι συμβαίνει εδώ;

Παρατηρώ, συγκρίνω, ταξινομώ

- Προσπάθησε να βρεις ποια από τα έργα 2-7 είναι αφηρημένα και ποια είναι αφαιρετικά.
Αφηρημένα ..... Αφαιρετικά .....
- Αντιστοίχισε τις παρακάτω μορφές εικαστικής δημιουργίας με τα έργα που απεικονίζονται:
Ζωγραφική ..... Γλυπτική ..... Κεραμική .....

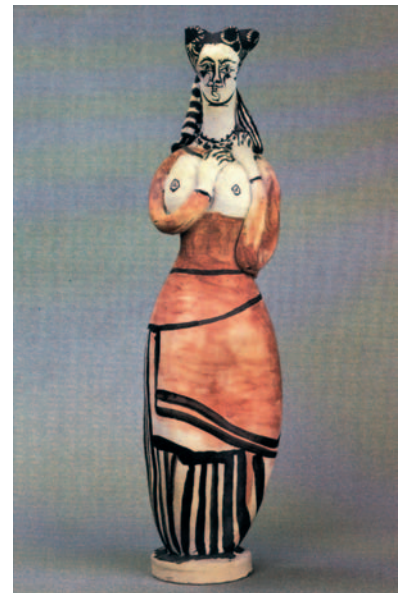
Σημείωσε όποια άλλη μορφή εικαστικών τεχνών αναγνωρίζεις.
.....

3. Μ. Μαρίνι «Μαρίνα Μαρίνι» 1946

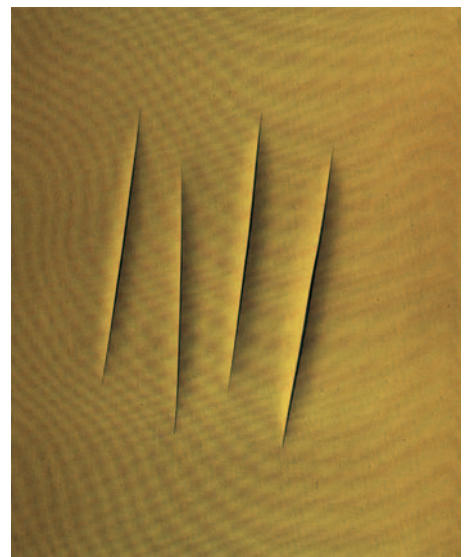
4. Ζ. Μπρακ «Κιθάρα και φρουτιέρα» 1909

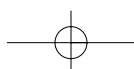
5. Π. Πικάσο «Η γυναίκα με την εσάρπα» 1949

6. Α. Ακριθάκης «Σιωπή μετάλλου» 1976-77

7. Λ. Φοντάνα «Αντίληψη του χώρου, Προσδοκίες» 1965

Χρώματα

Συλλογή χρωμάτων

Κόψε χρωματιστά χαρτιά από τις γυαλιστερές σελίδες των περιοδικών. Θα ήταν προτιμότερο να περιοριστείς στις χρωματικές επιφάνειες αποφεύγοντας τις εικόνες. Αν π.χ. βρεις τη φωτογραφία ενός κόκκινου ρούχου, αδιαφόρησε για το σχήμα του και κόψε απ' αυτό μόνο το κομμάτι που έχει το χρώμα που σ' ενδιαφέρει.

Μάζεψε σ' ένα φάκελο τα κομμάτια από χρωματιστό χαρτί.

Ουράνιες και γήινες κλίμακες

Κόψε μερικά κομμάτια από τη συλλογή σου και κόλλησέ τα στα πλαίσια. Μπορείς ακόμα να χρωματίσεις τα πλαίσια και με τέμπρες.

Ζευγάρια αντιθέτων χρωμάτων

Τόνοι ενός χρώματος

					Αποχρώσεις ανάμεσα σε δυο βασικά χρώματα				

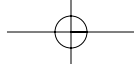
Μια ζεστή και μια κρύα μέρα

Με χαρτιά ή ξυλομπογιές ή τέμπρες

Δοκίμασε να ζωγραφίσεις μια ζεστή και μια κρύα μέρα, παραστατικά ή αφηρημένα χρησιμοποιώντας τα κατάλληλα χρώματα.

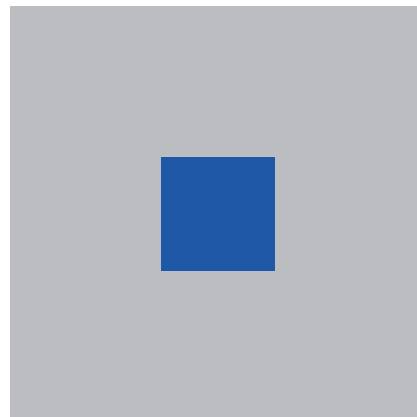
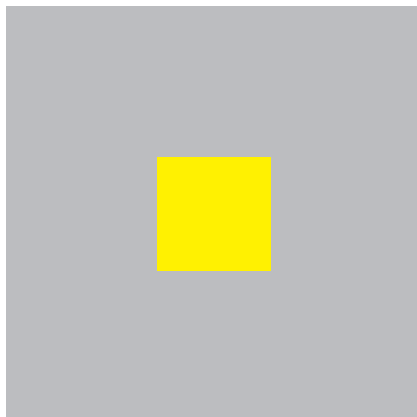
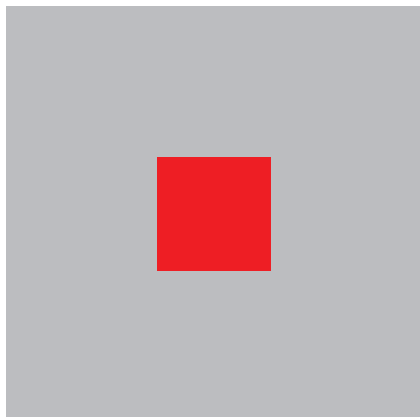
--	--

Παραλλαγές του ίδιου χρώματος

Μέσα σε καθένα από τα χρωματιστά πλαίσια βρίσκεται ένα γκριζο χρώμα, πάντα το ίδιο κι όμως κάθε φορά φαίνεται διαφορετικό. Το φαινόμενο αυτό μπορείς να το δεις, εάν απομονώσεις κάθε χρώμα καλύπτοντας με άσπρα χαρτιά την επιφάνεια γύρω του. Ύστερα παρατήρησε κάθε χρώμα χωριστά και σημείωσε ποιο χρώμα σου θυμίζει κάθε φορά το γκριζο.

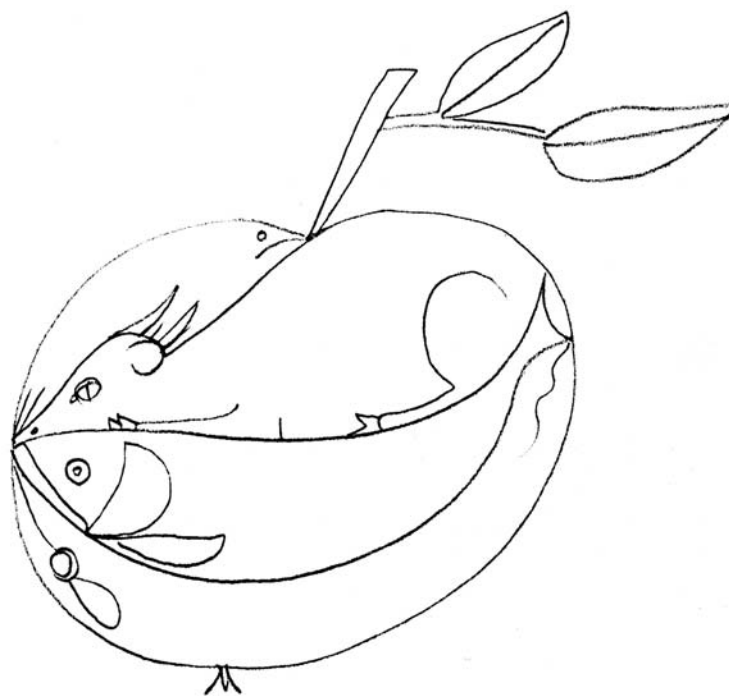

Ένα μήλο γεμάτο εκπλήξεις

Οι Λαλάν δημιούργησαν μια σειρά από ονειρικά έργα συνδυάζοντας φυσικές μορφές. Προσπάθησε κι εσύ να σχεδιάσεις μια δική σου μορφή όπως στα παραδείγματα και να τη χρωματίσεις με ξυλομπογιές κάνοντας διαβαθμίσεις τόνων και αποχρώσεων με διαφορετικά χρώματα.

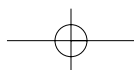

8.

9.

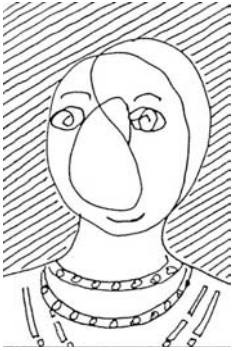
8-9 Κ. και Φ. Λαλάν «Σχέδια» 1972

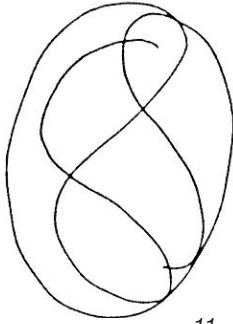
Οργανώνω

Ένα αστείο πρόσωπο

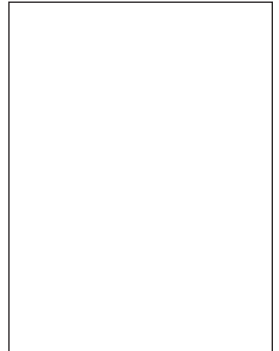
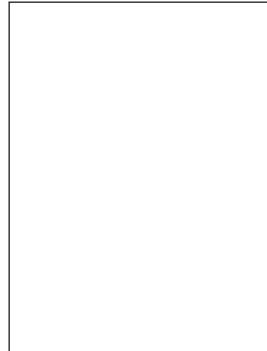
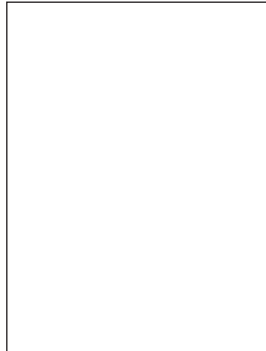
Ζωγράφισε μια ατέρμονη γραμμή και μεταμόρφωσέ την σ' ένα αστείο πρόσωπο. Δοκίμασε να κάνεις παραλλαγές.

10.

11.

Εικαστικό γράμμα

Γράψε ένα γράμμα με εικόνες. Διάλεξε ένα γεωμετρικό σχήμα, χώρισέ το σε μικρότερα μέρη και ζωγράφισε σ' αυτά με απλό τρόπο τις σκέψεις σου. Ο δίσκος της Φαιτού, που είναι το αρχαιότερο δείγμα τυπογραφίας ιερογλυφικής γραφής, θα σου δώσει ιδέες. Οι εικόνες του παριστάνουν ανθρώπους, καράβια, εργαλεία κ.ά. και συμβολίζουν έννοιες. Ποιο άραγε είναι το νόημα και τα μηνύματά του; Πώς νομίζεις ότι τον διάβαζαν;

12.

Ίδιες φόρμες- διαφορετικά βάρη

Πειραματίσου βάζοντας τόνους στις φόρμες, με διαφορετικό τρόπο κάθε φορά. Προσπάθησε να ισορροπήσεις τα οπτικά βάρη.

13.

